

természeti erő hatása alatt, minő a villany, melynek bámulatos volta már most meglepi a világot, évezredek múlva talán még más ily hatalmat is fedeznek fel a természetbúvárok s kimutatják, miként jó létre a negyedik halmazállapot, a légneműtől egészen az idő anyagáig finomulva. Szokatlanul hangzik »az idő anyaga«, pedig már a régi bölcselők is erősen foglalkoztak ezzel az eszmével a világ eredetének kimutatása alkalmával. Sőt a mélyen gondolkodó Plátónál, de még a ragyogó szellemű Aristotelesnél is találunk nyomokat, melyek figyelmünket ez irányban félrevezetik. Természetesen nehéz bizonyítani, mivel az idő nem kézzelfogható anyag, de a testek természettani főtulajdonságai közül egygyel bir, úgy hogy azt mi is észlelhetjük s ez a terjedtség; térfogata van, ám-bár nem a mi mértékeinkkel mérhető a maga végtelenségében, csak egy részét vagyunk képesek felfogni, pl. midőn az óra reggel 7-et mutat s délben 12-öt; a 7 és 12 óra közötti idő valami valóság, melyben történt valami, beszéd, munka, jövés-menés, de minden benne foglaltatik, beleolvad az idő, telítve van az egész mindenség anyagával s belőle kiáramlik minden erő, mely az anyagot uralja. Ha már most

PACSIRTADAL.

*Dereng. A réten és mezőn
Még egy fűszál se rezdül.
Az első, félénk napsugár
Suhán most rajt' keresztül.*

*S ezüst csengőnek hangjakép
Csendül pacsirta-ének
És mint varázs-ítés után,
A mindenség felébred.*

*A réten friss szellő lebeg,
Csillog fűvön a harmat.
Vidám zaj, zsongás váltja fel
Az éjjeli nyugalmat.*

*Az ébresztő pacsirta-dalt
Meghallja rózsza, mályva
S tovább lebeg, miként a méh,
A rezedára szállva.*

*És ébrednek sorba mind
A friss pacsirta-szóra,
A kakuk és a seregély,
A harkály és a gólya.*

*Hozzá szegődnek esiz s a pinty
S a hangverseny megindul.
És felver engem is a dal
Szomorú álmaimból.*

*Kopott, fakó ruhás madár,
Ah, úgy szeretlek téged!
Nótára erdő és mező
Mély álmából felébred.*

*S édes dalol a friss tavaszt
Belopja a szívekbe
S a gond, a fájdalom, keserv
Feledve, rég feledve.*

*Költő vagy; ki az édes dalt
A bús szívekbe írja.
Verőfény, szín minden dalod:
Dalolj kedves pacsirta!*

Feleki Sándor.

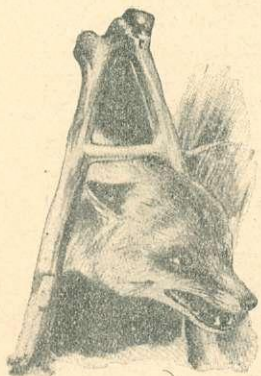
eljutottunk odáig, hogy minden anyag és létező valóság, szilárd, folyékony, légnemű és időnemű, okvetlenül találkozunk a természet törvényeivel is mindenütt, mely az anyagot szabályszerű működésre kényszeríti. De a hol az anyag és az erő van, ott van okvetlenül a következmény: a munkásság; de a hol munkásság van, ott a mozgás, csak-hogy a hol a mozgás van, ott az élet és így bármily tömeg létezzék bárhol, pedig mindenütt létezik, úgy mindenütt és mindenben élet van. Nagyon is korlátolt iskolai felfogás a valóságokat szerves és szervetlenek csoportjára osztani; minden szerves, mert amint valamely anyagon valamely természeti törvény nyilvánul, (pedig mindeniken nyilvánul) már mozgás áll be, tehát szimptomája az életnek, a nagy természet hatalmas lüktetésének. Csakhogy egyik világalkotó elemnél gyorsabban nyilvánul az életlütetés munkássága, mint a másiknál, pl. hogy a virágnál a lekötött, lapangó működő erő a föld nedvének és a nap melegének bizonyos föltételek melletti hozzájárulásával életáramlatként nyilvánuljon, kizöldüljön, ragyogó színű virágszirmokat adjon ki önmagából, ehhez az életműködéshez elég egy tavasz; látunk, hiszünk. De míg egy sziklafal erős,

A rab-király szabadon.

(Fantasztikus állatregény.)

— Irta: **Bársony István** —

(4. fejelet.)

csikos Fojtogató, Bengáliá borzalmasan remek szülötte, csöndesen mozgatta a farka végét, ami nála kellemes izgalom jele volt. Sárgászörös szőrét fényes fekete csíkok barázdálták; gerinczét kissé meghajlította; tekintetében kíváncsiságot és hajlamot az erőszakosságra lehetett felfedezni. Ámbár nem mutatott nyílt ellenséges indulatot, a »szabadok«

sejtelmesen és ösztönszerűleg találták ki, hogy ebben a kiszámíthatatlan lényben sohasem bízhatnak igazán.

Kínos másodperc következett, amely alatt a gyűlés után még együtt maradt »szabadok« azon tanakodtak, merre ugorhatnának el szükség esetén legbiztosabban a *csikos Fojtogató* szomszédságából.

A főiskális, *Ravasz*, aki rendszerint mindnyájok helyett szokott gondolkodni, e zavart pillanatban hirtelen előlépett, amire *Barlangi* megkönnyebbülten nyögött egyet. Az ő helytartói feladata lett volna most a szónoklás s a dolgok intézése. Csakhogy az ilyesmihez nem sokat értett, minthogy eddigelé alig kellett magát a beszéd művészetével megerőltetnie. Legfeljebb ő hozzá szónokoltak a

szabadok s neki nem volt sokkal több dolga, minthogy ahol épen eszébe jutott, ott beledörmögjön a mások beszédébe. Ravasz ellenben művésze volt a szónak, sőt ékes dikciói közben arra is ráért, hogy titkos gondolatokat szúrjon hatásos mondásai közé, a maga külön mulatságára. Az ilyen zárjel közé ékelt gondolatokban volt tulajdonképpen igazi őszinte véleménye, amit nyíltan nem hangoztathatott.

Most így vágta ki a rezet:

»Fenséges herczegnő! erdők és berkek hatalmas úrasszonya! vérrel öntözött kaktuszvirág! (puskagolyóra méltó bestia!) Fogadd mindnyájunk hódolatát! Ime, tied itt a legsűrűbb bozót s a sikság hús nádasai neked kínálnak enyhelyet. (Hogy pihennél mielőbb a nyüvek gyomrában.) Az erdő tele van kérődzővel s a rónán az ember számtalan barma legel. Mind arra való, hogy örömdöt lásd bennök és beteljél velök. (Fuladj meg az első falaton, amit lenyelsz.) Itthon vagy nálunk, akik csudálunk és hódolunk neked! A *szabadok* téged kérnek fel, mint a király rokonát és régi barátneját: vezesd őket a Felség elé. (Hátha összekaptok és megeszitek egymást!) A te magas pártfogásod a mi legnagyobb jutalmunk hűségünkért, amivel irántatok, hatalmasok iránt, a tengeren innen is mindig viseltettünk!«

Ravasz meglengette magasba emelt farkát, ami jel volt a tüntetésre.

A »szabadok« (csupa ragadozó volt együtt, a többi már ellillant) üvöltve, bőgve, nyávogva, ordítva helyesel-